

Wydział Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej

KATEDRA PLASTYCZNEJ PRZERÓBKI METALI

Rys historyczny

Fakty tworzące historię Katedry Plastycznej Przeróbki Metali nierozzerwalnie wiążą się z historią nie tylko Wydziału, ale i całej Uczelni, w ramach której on działa.

Wydział Hutniczy Akademii Górniczej (w latach 1922-1951)

Gdy Senat AG w dniu 1 maja 1922 roku powołał Radę Wydziału Hutniczego, w dziesięcioosobowym składzie pod przewodnictwem dziekana prof. zw. inż. Antoniego Rodziewicz-Bielewicza (1922-23, wybranego w dniu 18 września 1921 r.), została nie tylko wcielona w życie koncepcja dwuczłonowej uczelni technicznej o profilu surowcowo-przeróbczym, ale również dano początek wyodrębnieniu metalurgii jako kierunku kształcenia i dyscypliny nauki w powstającym polskim systemie oświecenia publicznego. Nowy Wydział otwierał możliwość podjęcia w szerokim zakresie kształcenia hutniczych kadr inżynierskich dla krajowego przemysłu. Od chwili utworzenia siedzibą Wydziału Hutniczego był budynek gimnazjalny przy ul. Krzemionki 11. Natomiast w dniu 17 maja 1931 roku oddano do użytku budynek bursy dla studentów tego wydziału, znajdujący się przy ul. Gramatyka 10.

Członkiem pierwszej Rady Wydziału Hutniczego AG, powołanej w roku akademickim 1922-23, był dziekan i kierownik Katedry Maszyn Hutniczych - prof. zw. inż. Antoni Rodziewicz-Bielewicz. Katedra Maszyn Hutniczych (powołana 3 kwietnia 1922 r.), Walcownictwa i Kuźnictwa (rozszerzono nazwę w 1924 roku, jednakże częściej używano nazwy "Maszyn Hutniczych") realizowała pierwsze prace z zakresu budowy maszyn i procesów hutniczych, w tym technologii przeróbki plastycznej. W okresie międzywojennym profesorami z dziedziny metalurgii, zajmującymi się tematyką plastycznej przeróbki w zakresie walcownictwa i kuźnictwa metali byli (podano okresy ich życia i zatrudnienia w AG):

- Antoni Rodziewicz-Bielewicz (1870-1923; 1921-1923),
- Karol Łowiński (1871-1936; 1924-1936),
- Ludwik Żarnowski (1877-1953; 1937-1945).

W pierwszym naborze na nowym Wydziale na pierwszy rok studiów w roku akademickim 1922/23, przyjęto 25 studentów. Jednakże dla Polaków, studentów przenoszących się z uczelni zagranicznych, prowadzono zajęcia także i na wyższych latach studiów hutniczych. Dlatego też pierwsze dyplomy inżyniera hutnika wręczono 6 absolwentom już 23 marca 1923 roku, zaś dyplom z nr 1 uzyskał inż. Konstanty Makowski. Z kolei Władysław Łoskiewicz doktoryzował się po raz pierwszy na wydziale w dniu 25.11.1929 roku, zaś pierwszą habilitację przeprowadził w dniu 14.06.1930 roku.

Pierwszym rektorem AG, spośród profesury Wydziału Hutniczego, był prof. zw. inż. Edmund Chromiński (1926-28). W okresie międzywojennym AG uhonorowała tytułem doktora honoris causa, na wniosek Rady Wydziału Hutniczego, 6 osób (na ogólną ilość 17 doktoratów h.c.).

Bezpośrednio po wojnie Wydział Hutniczy AG skupiał nadal cały potencjał naukowy Uczelni w tej dyscyplinie naukowej. Struktura wydziału stanowiła kontynuację składu przedwojennego. W dniu 30 czerwca 1949 roku Prezes Rady Ministrów przemianował uczelnię na Akademię Górniczo-Hutniczą, a w 50-lecie Uczelni, w 1969 roku, jej patronem został Stanisław Staszic.

Pierwszym powojennym dyplomantem Wydziału, na podstawie dyplomowej pracy inżynierskiej, której opiekunem był prof. zw. dr hab. inż. Adam Ludkiewicz, wykonanej w obozie jenieckim, a obronionej w dniu 1 marca 1945 roku, był prof. zw. dr inż. Wacław Leskiewicz, jeden z najbardziej zasłużonych wychowanków w historii nie tylko wydziału, ale i Akademii. W tym roczniku uzyskali dyplomy również: Kazimierz Janas, Antoni Kolano, Janusz Lesiecki, Olga Nielubowicz (pierwsza kobieta - dyplomantka Wydziału) i Aleksander Schillak - późniejszy zasłużeni pracownicy Wydziału Hutniczego AG / Metalurgicznego AGH.

W ramach struktury Wydziału działały katedry, przy czym w październiku 1947 roku podjęto decyzję o powołaniu samodzielnej Katedry Plastycznej Przeróbki Metali, powierzając jej organizację i kierownictwo z-cy prof. inż. Wacławowi Leskiewiczowi. Wydzielono ją ostatecznie z Katedry Maszyn Hutniczych w dniu 1 października 1949 roku. Należy mieć na uwadze, że wówczas w Uczelni nie było odpowiednio doświadczonej kadry, mogącej prowadzić pracę naukową i dydaktyczną w zakresie tej problematyki. Dlatego koncepcja dalszego rozwoju Katedry polegała na pozyskaniu doświadczonych praktyków z przemysłu - specjalistów o szerokich zainteresowaniach naukowo-badawczych, którzy podejmując pracę w Katedrze, poszerzali kierunki uprawianej dziedziny wiedzy.

Wydział Metalurgiczny Akademii Górniczo-Hutniczej (w latach 1951-1993)

Kolejne duże zmiany w strukturze wydziału nastąpiły z początkiem roku akademickiego 1951/52. Senat AGH w dniu 7 października 1951 r. zmienił nazwę z Wydziału Hutniczego na Wydział Metalurgiczny. Ponadto na kierunku kształcenia Hutnictwo wprowadzono specjalności dyplomowania. **Pierwszych absolwentów o specjalności plastyczna przeróbka metali** na dziennych studiach wypromowano w roku akademickim 1952/53, nadając stopień inżyniera 29 osobom, zaś w roku akademickim 1953/54 stopień magistra inżyniera uzyskało 8 osób (m.in. uzyskał go Jan Madej, młodszy asystent w Katedrze PPM od 1952 r.).

Katedra Plastycznej Przeróbki Metali do 1 października 1969 roku działała początkowo w strukturze scalonej, a następnie - przez kilka lat - w podziale na wyodrębnione Zakłady, przy czym realizowana tematyka naukowo-badawcza dotyczyła głównie teorii i technologii procesów przeróbki plastycznej. Wśród **profesorów z dziedziny metalurgii, zajmujących się wszechstronnie tematyką plastycznej przeróbki metali** (podano okresy ich życia i zatrudnienia w AGH) byli pracujący wówczas w zakładach Katedry:

Zakład Walcownictwa - od 1 X 1952 r.:

- Waław Leskiewicz (1915-1996, 1949-1985),
- Zbigniew Jaglarz (1913-1988, 1949-1983),
- Jerzy Bazan (1920-1981, 1949-1962, przeszedł po reorganizacji Wydziału na Wydział Metali Nieżelaznych AGH),
- Eugeniusz Wosiek (1918-1993, 1950-1988),
- Jan Madej (1919-1975, 1952-1975),
- Marian Morawiecki (1916-2002, 1956-1986),
- Andrzej Nowakowski (1938-nadal, 1962-2012),

Zakład Kuźnictwa - od 1 X 1952 r.:

- Jan Kępa (1909-1979, 1952-56 - mgr inż., pracownik Huty Batory, prowadził wykłady zleczone zz. kuźnictwa),
- Piotr Wasiunyk (1910-2004, 1955-1980),
- Robert Szyndler (1933-nadal, 1958-2003),
- Jan Sińczak (1945-nadal, 1970-2015).

Zakład Ciągarstwa (i Tłocznictwa) - od 1 X 1952 r.:

- Kazimierz Janas (1916-1967, 1951-1967),
- Eugeniusz Wosiek (1918-1993, 1950-1988),
- Marian Morawiecki (1916-2002, 1956-1986),
- Marian Schneider (1889-1969, 1958-1969),
- Lucjan Sadok (1941-1995, 1964-1995),
- Janusz Łuksza (1945-nadal, 1969-nadal).

Zakład Technologii Rur - od 1 X 1964 r.:

- Marian Schneider (1889-1969, 1958-1969),
- Jan Madej (1919-1975, 1952-1975),
- Zygmunt Polek (1916-1988, w latach 1975-1986 organizacyjnie był kierownikiem Zakładu Badawczego Wydziału Metalurgicznego AGH przy Hucie Warszawa).
- Jan Kazanecki (1942-nadal, 1967-2012),

W latach powojennych rozbudowano bazę lokalową Wydziału Metalurgicznego poprzez oddanie do użytku w 1952 roku pawilonu A-2 im. Aleksandra Krupkowskiego wraz z halą technologiczną (był on siedzibą Katedry Plastycznej Przeróbki Metali przejściowo w latach 1952-58). Następnie wydział korzystał przejściowo z pawilonu B-2 (1952-1958), aż do przejęcia w 1958 roku pawilonu B-4 im. Feliksa Olszaka (gdzie ostatecznie umieszczono siedzibę Katedry/Zakładu Plastycznej Przeróbki Metali), a później od 1963 roku także hali B-3/B-4. Kolejny etap rozbudowy wydziału to oddanie w 1967 roku pawilonu B-3 im. Kiejstuta Żemajtisa wraz z przewiązką B-3/B-4. Ostatni etap rozbudowy bazy wydziału to pawilon B-5, zasiedlony w 1980 roku, gdzie umieszczono Dyrekcję i Dziekanat Wydziału Metalurgicznego oraz zakłady o profilu chemiczno-metalurgicznym.

Od roku akademickiego 1962/63 z Wydziału Metalurgicznego AGH wydzielono jednostki, które utworzyły samodzielny Wydział Metali Nieżelaznych AGH, na który przeszło 9 profesorów i docentów, realizujący podobną tematykę naukowo-badawczą w odniesieniu do metali nieżelaznych.

W związku z wprowadzeniem w polskich uczelniach struktur instytutowych Minister Oświaty i Szkolnictwa Wyższego - decyzją z 12 grudnia 1967 r., powołał Instytut Metalurgii, a na jego organizatora i pierwszego dyrektora - prof. zw. dr inż. Wacława Leskiewicza. Jego strukturę organizacyjną oparto na zakładach, utworzonych z dotychczas działających katedr. Katedra Plastycznej Przeróbki Metali została przemianowana na Zakład Plastycznej Przeróbki Metali.

Od 1963 roku wprowadzono na Wydziale Dzień Hutnika, będący tradycyjnym świętem ludzi przemysłu metalurgicznego i innych, związanych z nim gałęzi, skupionych wokół procesu produkcji tego uniwersalnego tworzywa, jakim jest stal. Święto to jest zwyczajem, który gloryfikuje znaczenie zawodu hutnika, podkreślając jego godność i daje okazję do kontaktu zaprzyjaźnionych i bliskich sobie osób. Przed wojną każdy student był skokiem przez skórę pasowany na górnika czy hutnika. Dzisiaj tylko nieliczna grupa studentów dostępuje tego zaszczytu. Obyczaj przyjmowania do stanu hutniczego połączono z ceremonią Ślubowania Hutniczego oraz z tradycyjnym spotkaniem towarzyskim w Karczmie pod Kadzią. Jednocześnie w całym przemyśle hutniczym w Polsce wprowadzono flagi hutnicze w kolorze czarno-amarantowym (zastępowanym czerwonym) oraz godło hutnicze. Jako nowy element pojawiła się tradycja wykonywania kufli, tac i innych upominków z motywami upamiętniającymi dane święto i wspólnie spędzone chwile Starych Strzech i Młodych Hutników.

Wydział Metalurgii i Inżynierii Materiałowej Akademii Górniczo-Hutniczej (1993-2005)

W ślad za nieustannym rozwojem kierunków naukowo-badawczych, za którym szły odpowiednie zmiany w strukturze organizacyjnej Wydziału i Uczelni, w oparciu o poszerzony profil dydaktyczny, wprowadzający od roku akademickim 1986/87 nowy **kierunek studiów w zakresie inżynierii materiałowej**, Senat AGH podjął w dniu 26 maja 1993 roku uchwałę, zmieniającą nazwę wydziału na Wydział Metalurgii i Inżynierii Materiałowej. W roku akademickim 1990/91 na studiach dziennych wypromowano pierwszych 11 magistrów inżynierów tego kierunku kształcenia.

Natomiast od roku akademickim 1994/95 na kierunku kształcenia **Inżynieria Materiałowa** została uruchomiona nowa specjalność: **Przetwórstwo Stopów i Materiałów Specjalnych**. Pierwszymi absolwentami tej specjalności - wypromowanymi w roku akademickim 1997/98 na studiach dziennych - było 6 magistrów inżynierów.

W uznaniu zasług prof. zw. dr inż. Wacława Leskiewicza, nie tylko dla Zakładu Plastycznej Przeróbki Metali, naszego Wydziału i Alma Mater, ale i w działalności poza Uczelnią, amfiteatralną salę wykładową w pawilonie B-4 przemianowano w dniu 15 maja 1998 roku na Audytorium prof. zw. dr inż. Wacława Leskiewicza, wmurowując pamiątkową tablicę ku jego pamięci.

Z dniem 29 stycznia 1997 roku uchwałą Senatu AGH ze struktury Zakładu Plastycznej Przeróbki Metali wydzielono nową jednostkę organizacyjną - Zakład Komputerowego Modelowania Procesów Metalurgicznych, powierzając obowiązki jej kierownika prof. zw. dr hab. inż. Maciejowi Pietrzykowi.

Wydział Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej Akademii Górniczo-Hutniczej (od 2005 roku)

Na wniosek Rektora złożony w oparciu o uchwałę Rady Wydziału Metalurgii i Inżynierii Materiałowej z dnia 24 stycznia 2005, z dniem 1 grudnia 2005 roku Wydział Metalurgii i Inżynierii Materiałowej otrzymał nazwę Wydział Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej.

Z kolei na wniosek Dziekana złożony w oparciu o uchwałę Rady Wydziału Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej z dnia 26 lutego 2007, Senat Akademii Górniczo-Hutniczej pozytywnie zaopiniował przekształcenie przez Rektora Zakładu Plastycznej Przeróbki Metali ponownie w Katedrę Plastycznej Przeróbki Metali z dniem 28 marca 2007.

Od roku akademickiego 2007/2008 wprowadzono na Wydziale nowy kierunek kształcenia o nazwie **Edukacja Techniczno – Informatyczna**. W jego ramach powstała specjalność: **Metaloplastyka i Kształtowanie Objętościowe**. Podstawowe kanony nowej specjalności realizowane są w Katedrze Plastycznej Przeróbki Metali. Pierwszymi absolwentami tej specjalności - wypromowanymi w roku akademickim 2011/2012 na studiach stacjonarnych - było 14 magistrów inżynierów.

Wśród obecnych **profesorów, którzy realizowali lub kontynuują tematykę z zakresu teorii i technologii procesów przeróbki plastycznej**, są:

a) w zakresie walcownictwa:

- Turczyn Stanisław (1951-nadal, 1975-nadal),
- Andrzej Nowakowski (1938-nadal, 1962-2012),
- Pietrzyk Maciej (1947-nadal, 1970-1997, przeszedł do Katedry Informatyki Stosowanej i Modelowania),
- Kusiak Jan (1952-nadal, 1974-1997, przeszedł do Katedry Informatyki Stosowanej i Modelowania),
- Głowacki Mirosław (1956-nadal, 1980-1997, przeszedł do Katedry Informatyki Stosowanej i Modelowania),

b) w zakresie kuźnictwa, prasownictwa i specjalnych technologii:

- Sińczak Jan (1945-nadal, 1970-2015),
- Szczepanik Stefan (1951-nadal, 1975-nadal),
- Robert Szyndler (1933-nadal, 1958-2003),
- Malinowski Zbigniew (1956-nadal, 1981-1997, przeszedł do Katedry Techniki Ciepłej i Ochrony Środowiska),
- Krzyżanowski Michał (1959-nadal, 1995-1997, przeszedł do Katedry Techniki Ciepłej i Ochrony Środowiska, od 2013 ponownie w katedrze PPM),

c) w zakresie cięgarstwa i łocznictwa:

- Łuksza Janusz (1945-nadal, 1969-nadal),

d) w zakresie technologii wytwarzania rur:

- Kazanecki Jan (1942-nadal, 1967-2012),

e) w zakresie procesów ciepłno – mechanicznej przeróbki metali:

- Majta Janusz (1955-nadal)

Na przestrzeni lat obowiązki kierownika Katedry/Zakładu Plastycznej Przeróbki Metali pełnili:

- prof. zw. dr inż. Waław Leskiewicz (1949 - 1985),
- prof. dr hab. inż. Eugeniusz Wosiek (1985 - 1988),
- prof. dr hab. inż. Lucjan Sadok (1988 - 1995),
- prof. dr hab. inż. Janusz Łuksza (1996 - 2012),
- prof. dr hab. inż. Janusz Majta (od 2012).

Obecna struktura organizacyjna Katedry Plastycznej Przeróbki Metali, oparta na pracownikach tematycznych, przedstawiona jest w zakładce SKŁAD OSOBOWY na stronie WWW Katedry.

Zasługi dla Wydziału i Uczelni

Pracownicy naukowcy - z zakresu specjalności plastycznej przeróbki metali, pełnili różnorodne funkcje we władzach Wydziału i Uczelni:

- prof. zw. inż. **Antoni Rodziewicz-Bielewicz**: pierwszy dziekan Wydziału Hutniczego (1922-23), kierownik Katedry Maszyn Hutniczych (1921-23),
- prof. mgr inż. **Karol Łowiński**: dziekan (1926-29), Kierownik Katedry Maszyn Hutniczych, Walcownictwa i Kuźnictwa (1924-36),
- prof. **Ludwik Żarnowski**: Kierownik Katedry Maszyn Hutniczych, Walcownictwa i Kuźnictwa (1937-45),
- prof. zw. dr inż. **Wacław Leskiewicz**: prorektor AGH ds. nauczania (1961-64), dziekan (1951-53 i 1956-60), dyrektor Instytutu Metalurgii (1968-74), kierownik Katedry/Zakładu Plastycznej Przeróbki Metali (1949-85),
- mgr inż. **Kazimierz Janas**: prodziekan (1951-52),
- prof. mgr inż. **Marian Schneider**: dziekan (1960-62),
- prof. zw. dr hab. inż. **Piotr Wasiuńyk**: kierownik studiów doktoranckich (1969-80),
- prof. zw. dr hab. inż. **Eugeniusz Wosiek**: prodziekan (1969-72), kierownik Zakładu Plastycznej Przeróbki Metali (1985-88),
- prof. zw. dr hab. inż. **Andrzej Nowakowski**: prodziekan (1978-84), kierownik studiów doktoranckich (1980-2008),
- prof. zw. dr hab. inż. **Lucjan Sadok**: dziekan (1984-90), prodziekan (1978-84), kierownik Zakładu Plastycznej Przeróbki Metali (1988-95),
- prof. zw. dr hab. inż. **Robert Szyndler**: zastępca dyrektora Instytutu Metalurgii ds. przeróbki plastycznej (1974-79),
- prof. dr hab. inż. **Janusz Łuksza**: dziekan (1996-2002), prodziekan (1989-90 i 1993-96), kierownik Zakładu/Katedry Plastycznej Przeróbki Metali (1996-2012),
- prof. dr hab. inż. **Jan Sińczak**: prodziekan (2002-2008),
- prof. dr hab. inż. **Stefan Szczepanik**: prodziekan (2008-2011),
- prof. dr hab. inż. **Janusz Majta**: kierownik Katedry Plastycznej Przeróbki Metali (2012-nadal)
- prof. dr hab. inż. **Stanisław Turczyn** kierownik studiów doktoranckich (2008-nadal),
- dr inż. **Tomasz Śleboda**: prodziekan (2011-nadal).

Medal Honorowy Wydziału Metalurgicznego AGH

Jest on przyznawany za istotny wkład w rozwój nauk metalurgicznych, lub dla osób szczególnie zaangażowanych w rozbudowę wydziału i promowanie jego myśli w przemyśle metalurgicznym dla utrwalenia dobrego imienia wśród hutników polskich. Po raz pierwszy przyznano go uchwałą Rady Wydziału w dniu 7 maja 1984 roku.

Pierwsze medale otrzymali:

- Prof. dr hab. inż. **Aleksander Krupkowski**, doktor h. c. AGH, emerytowany profesor Wydziału Metali Nieżelaznych AGH, były profesor Wydziału Metalurgicznego AGH;
- Mgr inż. **Franciszek Kaim**, doktor h. c. AGH, były Minister Hutnictwa, były V-ce Prezes Rady Ministrów PRL;

- Prof. zw. dr inż. **Wacław Leskiewicz**, doktor h. c. AGH, pracownik naukowy Wydziału Metalurgicznego AGH, Kierownik Zakładu Plastycznej Przeróbki Metali, były Prorektor AGH, były Dziekan i Dyrektor Wydziału Metalurgicznego AGH.

Szczegółowy wykaz przyznanych medali zawiera opracowanie "Wydział Metalurgii i Inżynierii Materiałowej - Informator", Kraków, Wydz. Metalurgii i Inżynierii Materiałowej, 1994.

Doktorzy Honoris Causa

Tytuł doktora honoris causa Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica nadawany jest na wniosek Rady Wydziału osobom, które posiadają znaczący dorobek w zakresie teorii i technologii nauk metalurgicznych lub dla osób szczególnie zasłużonych dla rozwoju Wydziału. Nadano go w okresie powojennym m.in. następującym osobom zajmującym się głównie procesami przeróbki plastycznej i urządzeniami do realizacji tej technologii (obok numeru kolejnego doktoratu podano datę uroczystego posiedzenia Senatu AGH, poświęconego nadaniu tego tytułu):

- inż. Tadeusz Sendzimir (doktorat h. c. nr 30 - 16.05.1973 r.)
- prof. zw. dr inż. Wacław Leskiewicz (doktorat h. c. nr 55 - 9.12.1992 r.)

W okresie po 1945 roku AGH uhonorowała tytułem doktora honoris causa - na wniosek Rady Wydziału Metalurgicznego / Metalurgii i Inżynierii Materiałowej - 15 osób (na ogólną ilość 56 dhc przyznanych w tym okresie). Szczegółowy wykaz przyznanych tytułów doktora h. c. AGH zawiera opracowanie pt. "Wydział Metalurgii i Inżynierii Materiałowej - Informator", Kraków, Wydz. Metalurgii i Inżynierii Materiałowej, 1994.

PROFESOROWIE PPM, którzy już odeszli na zawsze [']

- Jerzy BAZAN (1920 - 1981)
- Zbigniew JAGLARZ (1913 - 1988)
- Kazimierz JANAS (1916 - 1967)
- Aleksander KRUPKOWSKI (1894 - 1978)
- Wacław LESKIEWICZ (1915 - 1996)
- Karol ŁOWIŃSKI (1871 - 1936)
- Jan MADEJ (1919 - 1975)
- Marian MORAWIECKI (1916 - 2002)
- Zygmunt POLEK (1916 - 1988)
- Antoni RODZIEWICZ-BIELEWICZ (1870 - 1923)
- Lucjan SADOK (1941 - 1995)
- Marian SCHNEIDER (1899 - 1969)
- Piotr WASIUNYK (1910 - 2004)
- Eugeniusz WOSIEK (1918 - 1993)
- Ludwik ŻARNOWSKI (1877 - 1953)

Szczegółowe notki biograficzne naszych Profesorów zamieszczono w pozycjach:

1. Nowakowski A., Wnęk Z.: *"Wspomnienia o zmarłych profesorach Wydziału (1922-1973)"* ZN AGH Metalurgia i Odlewnictwo, 1973, z. 51.
2. *"Wydział Metalurgii i Inżynierii Materiałowej - Jubileusz 75-lecia Wydziału (1922-1997)"*. Kraków, Wydz. Metalurgii i Inż. Materiałowej, 1997.
3. *"Prof. zw. inż. A. Rodziewicz-Bielewicz (1870-1923) - pierwszy dziekan Wydziału Hutniczego AG w Krakowie"*. Hutnik - Wiadomości Hutnicze, 64 (1997) 4, 122.a

